

ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Ο ΜΠΑΛΖΑΚ ΚΑΙ ΤΑ ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΩΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΩΝ ΤΟΥ

Πώς εργαζόταν ο συγγραφέας της «Ανθρωπίνης Κωμωδίας». Ένας «πρωτομάστορας» της τέχνης. Τι ήταν το ταλέντο για τον Μπαλζάκ. Οι καλλιτέχνες και η γυναίκες. Γιατί συγχωρούσε την ερωτική αλληλεγγύη. Ο Μπαλζάκ και η τυπογραφικές διορθώσεις. Πώς εγράφει ο «Καίσαρ Μπρεττώ». Πόσες διορθώσεις έκανε ο Μπαλζάκ. Ρεκόρ ταχύτητας και ρεκόρ παραγωγής. Το τελευταίο κεφάλαιο της «Σερφίτας», κτλ. κτλ.

ΣΦΑΛΩΣ κανείς συγγραφέας δεν εργάστηκε τόσο σκληρά και με τόσο μόχθο, όσο ο μεγαλύτερος Γάλλος μυθιστοριογράφος του περασμένου αιώνα: Όνορ ντε Μπαλζάκ. Ήταν κυριολεκτικώς ένας γίγας της δουλειάς. Δεν έτρωγε μπροστά σε τίποτα. Όταν καθόταν στο γραφείο του, μπροστά σ' ένα πελώριο φλυτζάνι καφέ, από τον οποίο έπινε αδιάκοπα, μπορούσε να εργασθεί, χωρίς καμιά αμφιβολία, δεκαπέντε και είκοσι ώρες, πνιγμένος στον ιδρώτα και με τα νύχια σε υπερένταση από τον περσό της εμπνεύσεως. Ήταν ένας «πρωτομάστορας» που ήξερε όσο κανένας άλλος τη δουλειά του. Επιστεψε πάντα ότι πρέπει να γράφει κανείς τέλεια ή να μη γράφει καθόλου. Και γι' αυτό, έγραφε στην αρχή με ψευδώνυμο, χρόνια ολόκληρα «για να συνηθισθεί το χέρι»...

«Αν ο καλλιτέχνης, επανειλόμενα κάθε τόσο, δεν ερχεται με τα μούτρα στο έργο του, αν δεν βυθίζεται σ' αυτόν τον κρατήρα, σαν τον μεταλλορύχο που θέλει να ζωντανέψει μέσα στα σπλάχνα του βουνού, τότε καταδικάζει το ταλέντο του σε αυτοκτονία. Αυτός είναι ο λόγος που η ίδια αμοιή, η ίδια δάφνη στέφει τον ποιητή και τον στρατηγό».

Το ταλέντο για τον Μπαλζάκ δεν ήταν μια επιφοίτηση του Άγιου Πνεύματος... Κάθε άλλο! Για να γράφει κανείς καλά, πρέπει να δουλέψει σαν «σκαφτιάς»...

Κάθε φορά μάλιστα που ένας καινούργιος έφωσ τον παρόντα από την εργασία του σε περιπέτειες, σε τρελλές σπατάλες και σε χιμαιρικά όνειρα, του έδινε κι' ένα μικρό μάθημα... Κι' ο Μπαλζάκ έγινε στο «εφημετήριό» του απογοητευμένος και καταριόταν τον εαυτό του και τις αδυναμίες του. «Οι καλλιτέχνες, έλεγε στους φίλους του, πρέπει να ζουν εντελώς χωρίς γυναίκες! Τις φίλες σας πρέπει να τις βλέπετε μισή ώρα μόνο το χρόνο. Η αλληλογραφία όμως συγχωρείται, γιατί τα ερωτικά γράμματα εξακολουθώ το στόλ».

Το στόλ! «Όσο κι' αν έγραφε βιαστικά, για να προφτάσει τις παραγγέλεις των εκδοτών, πνιγμένος στα χρήματα και καταδικασμένος διαρκώς από τους δανειστές του, δεν λημονούσε ποτέ την επεξεργασία, τη διόρθωση και της πιο μικρής και της πιο άσημνης φράσεως... Σάν την άρκευδα που γλύφει τα μαχαλά της, έτσι εφρόντιζε κι' ο Μπαλζάκ για τα χειρόγραφα του.

Σ' ένα σπάνιο βιβλιαράκι που έτεπώθηκε εδώ και πενήντα χρόνια με τον τίτλο «Ο Μπαλζάκ, η μέθοδος της εργασίας του, μελέτη επί των χειρογράφων του», ο συγγραφέας του Σανφλερύ μάζι δίνει ένα πλήθος αγνώστων πληροφοριών γι' αυτό το πάθος της διορθώσεως των χειρογράφων που έδρασανε τον Μπαλζάκ σ' όλη του τη ζωή.

«Η Διορθώσεις! λέει ο Σανφλερύ. Θέε μου! Τι διπλός Γολγοθάς για τον Μπαλζάκ και των τυπογράφων του! Τι απερίγραπτα μαρτύρια τραβούσαν κι' οι δυο τους μ' αυτές! Η διορθώσεις (ή τυπογραφικές) του μυθιστοριογράφου είχαν γίνει κιόλας θεολογικές κατά το 1830. Ένας τυπογράφος «εδούλευε Μπαλζάκ», όπως ένας κατάδικος κάνει τις πιο βαρείες αργαρίες. Δεν άντεχε περισσότερο στην εργασία αυτή από δυο ώρες. Έπειτα του έδιναν να κάνει μια εύκολη δουλειά, για να ξεκουραστή»...

Ο Σανφλερύ δεν έχει φήμη παραινολόγου. Ήταν ένας ειδοειδής μελετητής, ένας από τους πιο αξιοπρόσεκτους ιστορικούς του Μπαλζάκ, και μάζι έδωσε τα πιο πολύτιμα «δοκουμεντά» για τη μέθοδο της εργασίας του.

«... Κάθε τυπωμένη λέξη εξερέθιζε σ' αφάνταστο βαθμό τον όστρο του συγγραφέως. Έίτε του έστελναν από το τυπογραφείο τη

διορθώσει μιας σελίδας του, είτε μιας σελίδας της Βίβλου, το αποτέλεσμα ήταν πάντα το ίδιο. Και η μία και η άλλη ξαναερχόταν στο τυπογραφείο γεμάτες διορθώσεις!... Δεν έμεινε πεινα τίποτα από το κείμενο που είχε στοιχειοθετηθεί!... Η φράσεις είχαν τριπλασιασθεί. Η σκέψεις είχαν αλλάξει. Μερικές μόνο λέξεις είχαν διασωθεί εδώ κι' εκεί, μέσα σ' εκείνον τον κυκλώνα των παραποιών και των διορθώσεων...».

Ένα τέτοιο κλασικό υπόδειγμα της επεξεργασίας που έκανε ο μεγάλος συγγραφέας της «Ανθρωπίνης Κωμωδίας» στα έργα του, μάζι δίνει και η εκδοχή του «Καίσαρος Μπρεττώ», ενός από τα πιο χαρακτηριστικά μυθιστορήματα του Μπαλζάκ.

Ο «Καίσαρ Μπρεττώ» θα προσφερόταν τότε ως δώρον στους ενδομητές του «Φιγκαρώ». Είχαν λοιπόν αναγγείλει ότι θα τον έμοιραν στις 15 Δεκεμβρίου του 1837.

«Το τυπογραφείο ήταν έτοιμο κι' επερίμενε να δώσει τη μεγάλη μάχη!... γράφει ο Σανφλερύ. Οι τυπογράφοι νευρικοί, ανήσυχοι, περιμέναγ τα χειρόγραφα του Κυρίου ντε Μπαλζάκ. 'Επί τέλους!... 'Υστερ' από πολύωρη αγωνία, φτάνουν διακόσια μικρά χειρόγραφα, γραμμένα βιαστικά με το μαλδί, μέσα σε πέντε νύχτες πυρετού και εξάφρεως. Τα δέχονται όμως με απάθεια... Σέρουν πως δεν είναι παρα ένα σχέδιο, ένα απλό σκετσάρισμα... Μόλις ερχόνται ωστόσο μια ματιά στο πρώτο χειρόγραφο, χάνουν το χρώμα τους κι' αρχίζουν να τρέχουν... Δεν «βράζουν» ούτε μια λέξη! Είναι ένα χάος! Ένα κείμενο σασκοκριτικό!...

Οι τυπογράφοι ανασκουμπώνονται, σπίγγουν τα δόντια από τη λύσσα κι' αρχίζουν να στοιχειοθετούν... Η φράσεις είναι ασυμμοδίκες. Η περιγραφές σύντομες. Η ιδέες ακατάληπτες! Τι να γίνει!... Πρέπει να εξημερώσουν αυτό το «τέρας»... Το μεταμορφώνουν λοιπόν σιγά-σιγά σε κείμενο. Μά δουλεύουν σαν αυτομάτα. Κι' οι πιο έμπειροι δεν καταλαβαίνουν τίποτα...

«Όταν καμιά φορά τελείωσαν, βράζουν τις διορθώσεις και τις στέλνουν στον συγγραφέα. Ως τη στιγμή όμως είχαν άφμαχίες μόνο μαζί του. Από δω και πέρα αρχίζει ο πολέμος!...

Ο Μπαλζάκ τους στέλνει πίσω τις διορθώσεις, κολλημένες επάνω σε τεράστια φύλλα, που μοιάζουν με φύλλα ενός παρδαίου ή με ρελίκιες του τοιχού!... Ελέφαντας τα οι τυπογράφοι, άντερχιάζουν και χύνουν μαδρα δάκρυα... Αυτές πειρά δεν είναι διορθώσεις! Είναι γράφοι του αυτοκράτορος της Κίνας!... Από «άθε στοιχείο, από κάθε λέξη τυπωμένη, ξεκινάει μια γραμμή που φθάνει στο περιθώριο, ύστερ' από ένα λαβύρινθο ελιγμών, για να αναλυθεί σε αναρίθμητες άκτινες!... Όπως σκαίει μια ροκέτα και απλώνει γύρω της μια φωτεινή βροχή άστρων, έτσι και κάθε γραμμή της διορθώσεως μεταβάλλεται, στην άκρη της, σε μια άκτινωτή ρόδα από φράσεις, από έπιθετα, από ούσιαστικά, υπογραμμισμένα, διασταυρωμένα, μισοσυσμένα και μπερδεμένα το ένα με τ' άλλο...

Φαντασθήτε τετρακόσια ή πεντακόσια τέτοια αραδουργήματα που γλιστρούν και μπερδεύονται σαν φείδια από το ένα περιθώριο στο άλλο, προς όλες τις διευθύνσεις, όπου υπάρχει λίγος λευκός χώρος... Φαντασθήτε δώδεκα τοπογραφικούς χάρτες με άνακατεμένους τους ποταμούς, τις πόλεις και τα βουνά... Φαντασθήτε ένα κουβάρι ξετυλιγμένο από ένα γατάκι, όλα τα ιερογλυφικά της δυναστείας των Φαραώ ή τα πυροτεχνήματα είκοσι εθνικών έορτών.

Μόνο έτσι θα μπορούσατε να σχηματίσετε μια ιδέα για το θέαμα που παρουσίαζαν η διορθώσεις του κ. ντε Μπαλζάκ...

Το τυπογραφείο μεταβάλλεται σε μια φρικτή κόλαση. Οι στοιχειοθέται χτυπούν το στήθος τους. Ο αρχιεργάτης τραβά τα μαλλιά του. Οι δόκιμοι τα χάνουν και κυττάζουν τις «κάσες» σαν αποβλακωμένοι... Αχ! Κύριε ντε Μπαλζάκ! Φαίνεται πως ο διάβο-

Ο Όνορ ντε Μπαλζάκ.

λος γράφει με τὸ χέρι σας!...».

Κι' ὅμως ἡ διορθώσεις γίνονται καὶ τὸ γράφημα τοῦ «Καίσαρος Μπιροττώ» προχωρεῖ ἀλματωδῶς. Σὲ δέκα μέρες ἔχουν στοιχειοθετηθεῖ δὴ τὰ χειρόγραφα, καὶ τώρα ἀρχίζει ἡ ἱστορία τῶν νέων διορθώσεων, τῆς ἐπεξεργασίας, τοῦ στυλ... Πέντε φορές τὰ τεράστια ἐκείνα φύλλα πηγαίνονται ἀπὸ τὸ σπiti τοῦ συγγραφέως στὸ τυπογραφεῖο. Τότε δὲ μόνον ἡ φράσεις ἀρχίζουν νὰ παίρνουν κάποια ἔννοια, κάποιο εἰσὸς... Κι' ὁ σκληρὸς πόλεμος τοῦ Μπαλζάκ με' τοὺς τυπογράφους συνεχίζεται ἀκατάπαυστα ἀκόμη ἐπὶ δεκαπέντε ὁλόκληρες ἡμέρες.

«Ὁ «Καίσαρ Μπιροττώ», ἀναφέρει ὁ Σανφλερὸν, ἐργάτης καὶ διορθωτὴς δεκαπέντε φορές ἀπὸ τὸν κ. ντε Μπαλζάκ με' σ α σ ε ι κ ο σ ι ἡ μ ε ρ ε ς καὶ στοιχειοθετήθηκε δεκαπέντε φορές, στὸ ἴδιο χρονικὸ διάστημα!».

Ὁ Μπαλζάκ ἦταν μιὰ ἐποχὴ τυπογράφος καὶ ἤξερε πόσο ἐστοίχιζαν αὐτὲς ἡ διορθώσεις. Ἐκείνο τὸν καιρὸ ἐστοίχιζαν πενήντα λεπτά τὴν ὥρα. Κι' ὅμως αὐτὰ τὰ ἔξοδα δὲν τὰ συλλογίζταν ποτέ. Προτιμοῦσε νὰ χάσῃ τὰ συγγραφικὰ του δικαιώματα, παρὰ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴς διορθώσεις.

«Μοῦ φαίνεται διὰ ἀδίκαια κατηγοροῦν τὸν κ. ντε Μπαλζάκ, παρατηρεῖ ὁ Σανφλερὸν, διὰ ἐσπατάλησε τεράστια ποσά... Ἐπληρωτόταν συνήθως διακόσια φράγκα τὸ τυπογραφικὸ φύλλο, στίς δεκαεξὶ σελίδες. Ἐ, λοιπόν! Ἐξώδευε τὰ διπλάσια στίς διορθώσεις. Οἱ ἐκδότες τὴς περνοῦσαν στὸ λογαριασμό του. Ἡ πρώτη καὶ ἡ δεύτερη διορθώσεις δὲν ἀρκοῦσαν στὸν ἀκατάπαυστο συγγραφέα. Ἡ τρίτη δεκαπέντε με' εἰκοσι! Κι' ἡ ἴδια ἱστορία ξανάρχιζε, ὅταν ὕστερ' ἀπὸ ἕνα χρόνον, ἕνα μυθιστορημὰ του πού προτοδμημοειυθήκε σ' ἕνα περιοδικό, τυπωνόταν σὲ βιβλίο...».

Συγχὰ ὅμως ὁ Μπαλζάκ ξεπερνοῦσε καὶ τὰ ἴδια του τὰ ρεζόα. Μιὰ ἡμέρα, μέσα στὸν πυρετὸ τῆς παραγωγῆς του, εἶπε νὰ περιμένουν ἑταίμοι οἱ τυπογράφοι ὡς τὴς ἑνδεκά τῇ νύχτα, καὶ ἐτελείωσε ὡς τὴν ὥρα ἐκείνη τὸ κεφάλαιο τοῦ οὐρανοῦ ταξιδιού τῆς «Σεραφίτας», διὰ ὁλόκληρα τυπογραφικὰ φύλλα, με' ὅλες τὴς διορθώσεις!...

Μὲ τέτοιον ἀγῶνα ἐργάσθηκε ὁ Μπαλζάκ ὡς τὴν τελευταία του στιγμή, ἐπὶ εἰκοσιδύο ὁλόκληρα χρόνια, καὶ ἔγραψε ἀπάνω ἀπὸ ἑκατὸ μυθιστορήματα.

Η ΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

ΞΕΝΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

— ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΧΑΡΙΣΤΙΑ

Τὸ χορτασμένο στόμα γρήγορα ξεχνᾷ ἐκεῖνον πού τοῦ δωσε νὰ φάῃ. Ἰαπωνικὴ.

Τὸ ξένο σπiti πού σὲ στέγασε, ποτὲ νὰ μὴν τὸ λές καλῶς. Ἰνδική.

Τὸ νὰ ξεπληρώνης γρήγορα τὴ χάρι πού σοῦ κάνανε, εἶνε καὶ αὐτὸ ἕνα εἶδος ἀγνώμοσύνης.

Δανικὴ.

Ἄμα γλετωσίεις τὸ κοράκι, θὰ σοῦ βγάλῃ τὰ μάτια. Γερμανικὴ.

Ἡ ἀχαριστία εἶνε κόρη τῆς περηφάνειας. Ἰσπανικὴ.

Ἄντα πρὶς ἕναν ἄνθρωπο ἀχαριστο, εἶνε σὰν νὰ τοῦ λές ὅλες τὴς βροσιές μαζί.

Γιουβενάλης.

Τὸν ἀχαριστο ἄνθρωπο, ὅταν τὸν καθίσεις στὸν ὦμο σου, θὰ προσπαθῇ ν' ἀνέβῃ στὸ κεφάλι σου. Δανικὴ.

Ἡ ἀχαριστία σκοτώνει τὴ φιλάνθρωπια.

Γερμανικὴ.

— ΓΙΑ ΤΗ ΖΗΛΕΙΑ

Ὁ βιαστικὸς ἄνθρωπος χάνει τὴ σοδειά του καὶ ὁ ζηλιάρης τὴ γυναῖκα του. Ἀγγλικὴ.

Ἡ ζηλιάρα γυναῖκα βάζει φωτιά σ' ὁλόκληρο τὸ σπίτι. Λατινικὴ.

Ἄνθρωπος ἀγαπάει πραγματικά, πάντοτε ζηλεύει. Ἰταλικὴ.

Ἡ ζηλία κλείνει μιὰ πόρτα καὶ ἀνοίγει δύο. Γερμανικὴ.

Τοῦ γείτονα τὸ μάτι, εἶνε πάντα γεμάτο ζηλία. Δανικὴ.

Ἄνθρωπος εἶνε γλεντζῆς μπεκιάρης, ὅταν παντρεντεῖ γίνεται ζηλιάρης. Ἀγγλικὴ.

Ἄν' ὅλους τοὺς διαβόλους, ὁ πῶς μεγάλος εἶν' ἡ ζηλία. Γερμανικὴ.

Ἄν' ὅλους τοὺς διαβόλους, ὁ πῶς μεγάλος εἶν' ἡ ζηλία. Γερμανικὴ.

Ἄν' ὅλους τοὺς διαβόλους, ὁ πῶς μεγάλος εἶν' ἡ ζηλία. Γερμανικὴ.

Ἄν' ὅλους τοὺς διαβόλους, ὁ πῶς μεγάλος εἶν' ἡ ζηλία. Γερμανικὴ.

Ἄν' ὅλους τοὺς διαβόλους, ὁ πῶς μεγάλος εἶν' ἡ ζηλία. Γερμανικὴ.

Ἄν' ὅλους τοὺς διαβόλους, ὁ πῶς μεγάλος εἶν' ἡ ζηλία. Γερμανικὴ.

Ἄν' ὅλους τοὺς διαβόλους, ὁ πῶς μεγάλος εἶν' ἡ ζηλία. Γερμανικὴ.

Ἄν' ὅλους τοὺς διαβόλους, ὁ πῶς μεγάλος εἶν' ἡ ζηλία. Γερμανικὴ.

Ἄν' ὅλους τοὺς διαβόλους, ὁ πῶς μεγάλος εἶν' ἡ ζηλία. Γερμανικὴ.

Ἄν' ὅλους τοὺς διαβόλους, ὁ πῶς μεγάλος εἶν' ἡ ζηλία. Γερμανικὴ.

Ἄν' ὅλους τοὺς διαβόλους, ὁ πῶς μεγάλος εἶν' ἡ ζηλία. Γερμανικὴ.

Ἄν' ὅλους τοὺς διαβόλους, ὁ πῶς μεγάλος εἶν' ἡ ζηλία. Γερμανικὴ.

Ἄν' ὅλους τοὺς διαβόλους, ὁ πῶς μεγάλος εἶν' ἡ ζηλία. Γερμανικὴ.

Ἄν' ὅλους τοὺς διαβόλους, ὁ πῶς μεγάλος εἶν' ἡ ζηλία. Γερμανικὴ.

Ἄν' ὅλους τοὺς διαβόλους, ὁ πῶς μεγάλος εἶν' ἡ ζηλία. Γερμανικὴ.

Ἄν' ὅλους τοὺς διαβόλους, ὁ πῶς μεγάλος εἶν' ἡ ζηλία. Γερμανικὴ.

Ἄν' ὅλους τοὺς διαβόλους, ὁ πῶς μεγάλος εἶν' ἡ ζηλία. Γερμανικὴ.

ΟΙ ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΕΚΛΕΚΤΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

ΤΙ ΝΑ ΕΙΠΕΣ :

(Τοῦ FONTENEAU)

Τί νά εἶπες τάχα σ' ἄστρα τὰ σμαράγδινα

καὶ κρύβονται σ' ἀσύνετα θλιμμένα;

Τί νά εἶπες σ' ἀλυσίδες καὶ λυγισσάνες

στὸν κῆπο σου χλωμά καὶ μαρμαρένα;

Τί νά εἶπες στὸ πουλάκι σου καὶ σίγησε

καὶ χαροπὰ τραγουδᾷ περὶ δὲν φράζει;

Τί νά εἶπες στὸ χαδιάρικο τὸ ζέφυρο

καὶ ἔτσι φοιτᾷ ἔχει γίνῃ ἀνεμοζάλη;

Ἐμαθα τί τοὺς εἶπες, παιχιδιάρικο,

θέλοντας τὰ φτωχὰ νὰ τὰ περᾷς...

Δὲ μ' ἀγαπᾷς, τοὺς εἶπες, καὶ τὸ πιστέψαν

καὶ πῶς ποτὲ περὶ δὲ θὰ με κοιτάξῃς.

Πρὶς τοὺς πῶς εἶνε νύκτα μου, ἀγάπη μου...

Κοίμα! Δὲν τὰ λυπᾷσαι νὰ πονοῦν;

Πρὶς τοὺς πῶς μ' ἀγαπᾷς ὅπως μ' ἀγάπαγες

νὰ ἴδῃς πῶς σ' ἐπὶ στιγμὴ θ' ἀναστήθουνε!...

Η ΑΓΑΠΗ ΤΗΣ ΤΥΦΛΗΣ

(Τῆς ΓΚΑΛΛΕΡΟΝ)

Κι' ἂν ὁλόγερρα δὲ βλέπω

ροδονιές ν' ἀνθοβολοῦνε

ὅμως κάποια ἀνθοποιή-

μοῦ γεμίζει τὴν καρδιά.

Κι' ἂν ὁλόγερρα δὲ βλέπω

ροδονιές ν' ἀνθοβολοῦνε,

ὅμως πάλι με' μεθάει

κάποια ἀπόκοψη εὐωδιά.

Κι' ἂν τὰ κάλλη σου δὲ

(βλέπω)

ὅταν κάθεται κοντά μου,

δὲ με μέλλει—καὶ ἂν λυ-

(ποῦμαι)

εἶνε σὰ νὰ βλαστήσω. —

Κι' ἂν τὰ κάλλη σου δὲ

(βλέπω)

ὅταν κάθεται κοντά μου,

με' τὰ δόλορμα φιλιὰ σου

κεῖνα πῶχασα ξεχνῶ.

ΤΟ ΓΝΩΡΙΜΟ ΔΑΣΟΥΣ

(Τοῦ PAUL VALERY)

Πλάσαμε κάποια όνειρατα μαζί

στὸ δρόμο, πλάι-πλάι, περπατώντας

καὶ ὕστερα πλανήθηκαν μαζί

καὶ ὡς πέρα μακριά, χοροφυλῶντας.

Ἦμασταν δύο, θαρρεῖς, ἐρωτευμένοι

γεννώντας μεσ' σ' ἐπὶ νύχτα μοναχοὶ μας

καὶ τὸ φεγγάρι ὡς ἄρχισε νὰ βγαίνει

στεφάνωσε με' φῶς τὴν κεφαλὴ μας.

Καθίσαμε κατάχαμα σ' ἐπὶ γλῶσ

καὶ ἀκούσαμε σιγρὸ τὸ μοιρολόι

τῶν δέντρων, μεσ' σ' ἐπὶ δάσος τὸ βαθύ.

Κι' ἐκεῖ, χωρὶς μιλιὰ πλέον, νὰ ποῦμε,

χωρὶς ὁ ἕνας τὸν ἄλλον νὰ κοινοῦμε,

δειλὰ σὲ θρήνους εἴχαμε λυθεῖ...

Μεταφρ. Α. ΦΑΝΤΑΖΗ

ΑΓΑΠΙΑ ΜΗ

(Τοῦ ΧΑΪ-ΝΕ)

Ἄνθρωπος πέσει ἕνα μου δάκρυ

γίνεται ὁμορφὸ λουλούδι

καὶ ὅπου πάει ὁ στεναγμός του

γίνεται ἄνθος τῆς τραγωδίας.

Ἐλᾶ, ἀγάπη με, νὰ γίνω

τὸ λουλούδι δὴ δικὰ σου

καὶ νὰ τραγουδοῦν τ' ἄνθρα

ἔξω ἀπ' τὰ παράθυρά σου.

Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΓΑΠΗ

(Τοῦ ἴδιου)

Ἄνθρωπος πρωταγατὰ εἶνε Θεός

καὶ ἂς ἀγαπᾷ ἀπελπισμένως.

Ἄνθρωπος ἀνέλπιστα ξαναγατὰ

εἶνε τρελλός... εἶνε δαμονισμένος.

Τέτοιος, τρελλὸς ἐγώ, ξαναγατὰ

χωρὶς ἀγάπη νὰ προσμένω...

Ἦλιος, φεγγάρι, ἄστρα με' γελῶν

εἶνε τρελλός... εἶνε δαμονισμένος.

ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙ

(Τοῦ ἴδιου)

Μάτι με' μάτι σὲ κοιτῶ;

Ξεχνῶ τὴ λύπη καὶ τὸν πόνο...

Φιλῶ τὰ χεῖρά σου; Θεορῶ

ξαναγεννιέμαι, ξαναγεννιέμαι.

Στ' ἄσπρα σου στήθη ὡς ἀκουμπῶ,

ὁ οὐρανὸς ἐμπρός μου ἀνοίγει...

Μοῦ λές ἀγάπια: «Σ' ἀγαπῶ!...»

Καὶ κλαίω... Τὸ δάκρυ μου με' πνίγει.

